

Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü

Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi

Dergiye Geliş Tarihi: 04.03.2013
Yayına Kabul Tarihi: 02.04.2013

Baş Editör: Naim Çağman
Alan Editörü: Yasin Gökbulut

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel, Kültürel Miras Öğelerinin Kullanımına İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri

Sabri SİDEKLİ^{a,1} (ssidekli@mu.edu.tr)
Levent KARACA^a (levent.karaca48@gmail.com)

^aMuğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi 48000 Muğla

Özet – Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri belirlenmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesindeki Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliğinde eğitim görmekte olan 141 (68 bayan 73 bay) öğretmen adayları çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışmanın modeli karma yöntem olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tutumlarını belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanmış öğretmen adayları tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin genel iç tutarlılık katsayısı, 895 olarak bulunmuştur. Öğretmen adayları görüşlerini belirlemede frekans ve yüzde değerleri kullanılmıştır. Yine öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından hazırlanmış açık uçlu bilgi ve görüş sorularından oluşan anket formu uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına olumlu bakmaktadırlar. Sosyal bilgiler dersi ile yerel kültür öğelerinin ilişkilendirilebileceği ve sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin yararlı olacağına dair tutum ölçeği ifadelerine olumlu görüş bildirdikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler –
Sınıf Öğretmenliği,
Kültürel Miras, Sosyal
Bilgiler Öğretmenliği,
Sosyal Bilgiler, Yerel
Kültür

Gaziosmanpaşa Journal of Scientific Research 5 (2013) 20-38

Opinions of Teacher Candidates Related to the Use of Local and Cultural Heritage Items in Teaching Social Studies

Abstract – Opinions of teacher candidates related to the use of local and cultural heritage items in teaching Social Studies have been investigated in this research. 141 (68 female, 73 male) teacher candidates, currently students at Mugla Sıtkı Kocman University Social Studies and Classroom Teacher departments, have formed the study group of this research. The model of the

¹Sorumlu Yazar

study has been determined as mixed method. The teacher candidate attitude scale, developed by the researchers, has been used to identify the attitudes of teacher candidates. The general internal consistency index of items in the scale has been found .895. Frequency and percentage values have been used in determining teacher candidates' opinions. In addition, a survey that consists of open ended information and opinion questions prepared by the researcher has also been conducted on teacher candidates. According to the findings of the research; teacher candidates have a positive opinion about the use of local and cultural heritage items in teaching Social Sciences. It has been observed that they have responded positively to the items of the attitude scale which state that Social Science courses can be associated to local culture items, and that local cultural heritage items will be beneficial in teaching Social Sciences.

Keywords -
Classroom Teacher,
Cultural Heritage,
Social Studies
Teacher, Social
Studies, Local
Culture

Received: 04.03.2013

Accepted: 02.04.2013

1. Giriş

Kültürel miras, insanın binlerce yıllık yaşam deneyiminin, aklının ve yaratıcılığının bugüne ulaşmayı başarmış kalıntılarıdır. Geçmişin izleri diye düşündüğümüzde, aklımıza önce arkeoloji ve tarih ile ilgili kalıntılar gelse de, kültürel miras; kimliğimizle, kültürümüzle, tarihimizle ilgili somut ve somut olmayan varlıkların ve değerlerin tümüdür. Kaleler, saraylar gibi anıt eserler, arkeolojik alanlar, tarihi kentler ve dokular, kültürel peyzajlar kadar dil, gelenek, dans, müzik, tören gibi yaşayan ama somut olmayan değerler de kültürel mirastır. Kültürel miras geçmişle bugün arasında bağlantı kurarak, içinde yaşanan kültüre ve dünyaya bir temel oluşturur. Manevi anlamda ise insanların hayatlarını zenginleştirir. Kültürel miras somut ve somut olmayan diye iki başlık altında ele alınmaktadır (Aksoy ve Enlil, 2012). Kültürel miras kapsamında korunması gereken somut öğeler UNESCO (2003)'ya göre "taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri" ve "taşınır somut kültürel miras" olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Somut kültürel miras öğeleri olarak; taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri dört grup altında toplanmıştır. Bunlar; anıtlar, bina grupları, yerleşim yerleri ve toplumsal tarih açısından önem taşıyan yapılardır. Taşınır somut kültürel miras öğeleri ise üç ana başlık altında toplanmıştır. Bunlardan birincisi arkeolojik araştırmalardan elde edilen arkeolojik buluntulardır. İkincisi halk kültürü araştırmalarında bir araya getirilen etnoğrafik malzemelerdir. Somut kültürel miras öğelerinin son başlığı ise resimler, minyatürler, heykeller, müzik, tiyatro, dans, edebiyat, yapı, sinema-video ve filmler gibi sanat eserleridir (Şahin, 2010). Kültürlerin somut olmayan alanına; diller, dinler, gelenekler, görenekler, töreler, anonim halk edebiyatının sözlü ürünleri, seyirlik oyunlar, ritüeller, mitler vd. girmektedir. (Artun, 2004). Somut olmayan kültürel miras, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde genel olarak şöyle sınıflanmıştır:

- a. Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar,
- b. Gösteri sanatları,
- c. Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler,
- d. Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar,
- e. El sanatları geleneği'dir (UNESCO, 2003).

Taylor (2004)'a göre son yirmi yılda, kültürel mirasa ve kültürel miras yönetimine yönelik uluslararası alanda popüler ilgide büyük bir artış olmuştur. Hepimizin çok iyi bildiği ve sık sık övündüğü gibi, ülkemizin toprakları "uygarlığın beşiği" olan topraklardır. Ancak, on

binlerce, yüz binlerce yılın birikiminin sahibi olmanın, bununla övünmekten öte, getirdiği bazı sorumluluklar da vardır. Bu birikim öylesine önemli bir birikimdir ki, yalnızca bizim, ülkemizin geçmişini değil, tüm dünya uygarlığının geçmişinin izlerini de içinde saklamaktadır. Başka bir deyişle "uygarlıkların" beşiğine sahip olmak, dünya kültür mirasına karşı da sorumlu olmak yükümlülüğünü getirir (Özdoğan, 2001). Kültürel mirasın korunarak gelecek nesillere aktarılacak istenmesinin arkasında mirasın bir değeri olduğu inancı yatmaktadır. Kültürel mirasın toplumlar için taşıdığı değerinde, toplumların geçmişleri ile kurdukları ilişkinin miras öğeleri üzerinden somutluk kazanıyor olması gelir. Miras öğeleri, kitaplarda soyut bir şekilde anlatılan geçmiş hikâyelerini, bugünün insanları için canlandırmaya yararlar. Kültürel mirasa verilen değer tam da budur; geçmişin izlerini bugüne kadar sürdürmek (Aksoy ve Enlil, 2012). Kültür sistemindeki ilişkiler koparsa düzen dağılmakta, toplumlar çökmekte ve yok olmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ bilgi çağı olmasının yanı sıra, kültür işgalinin yaşandığı bir dönemdir. Gelişmiş ülkeler siyasi, ekonomik, demografik ve dini düşüncelerini bir sömürü unsuru olarak kullanıp, köklü kültürlerin bile yok olmasına sebep olabilmektedirler (Rıza, 2000). Bunun için; milli kültürümüzü çok iyi tanımak, yaşamak, yaşatmak, geliştirmek ve gelecek nesillere aktarmak durumundayız (Akt. Ünlü, 2012). Sonuç olarak; kültür, içgüdüsel ve kalıtsal değil, her bireyin doğduktan sonraki yaşantısı içinde kazandığı alışkanlıklardır. Ve mademki kültür, öğrenilen, eğitimle kazanılan bir şeydir, öğrenmenin kurallarına, yasalarına ve ilkelerine uygun olmak zorundadır (Güvenç, 2003).

Bir ölçüde; kültür gerçekten hem psikoloji hem de eğitim bilimleri söylemlerinin kabul edilen bir parçası haline gelmiştir (Smith ve Campbell, 2012). Hemen tüm otoriteler kültür varlıklarının korunmasında eğitimin belki de en önemli aktör olduğu yönünde görüş birliği içerisinde. Buna karşın, eğitim müfredatında bu konunun yeterince ele alındığı söylenemez (Aygün, 2011). Deveci (2009)'e göre kültürden hareket etmeden, öğrencilere insan gerçeğini kavratamayacağımız, toplumsal sorumluluklarını bilen bireyler yetiştiremeyeceğimiz fikrini savunmuştur. Sosyal bilgiler dersi ile toplumsal yaşayabilen, sorumluluk sahibi bireyler yetiştirilmesi hedeflendiğine göre kültürü temele almayan bir sosyal bilgiler dersi ile bunları gerçekleştirmek zorlaşacaktır. Çünkü insanlar kültürleri sayesinde bir arada uyumlu şekilde yaşarlar, toplum olmanın gereklerini yerine getirmekte kültür bağlayıcı bir rol oynar. İlköğretimde kültür aktarımının en fazla gerçekleştirilebileceği Sosyal Bilgiler dersi, insanları, insanların birlikte oluşturdukları yaşamı anlamayı ve bireylere toplumsal bir kişilik kazandırmayı sağlar (Akt. Sertkaya, 2010). Sosyal Bilgiler ile toplumsal bir ürün olan ve insanlar arası etkileşim sonucu doğup gelişen kültür arasında yakın bir ilişki vardır (Deveci, 2009). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin geçmişini öğrenmeleri, kendi kültürlerini ve başka kültürleri tanımaları geçmişini ile gelenek, görenek ve adetleriyle kıvanç duyması bakımından oldukça önemlidir (Ulusoy, 2009).

İçerik açısından baktığımızda ise; Sosyal Bilgiler dersi içerik olarak bireylerin sosyal ve kültürel yaşantılar edinmeleri, bu konuda birikim ve deneyim sahibi olmaları için de en uygun derstir. Çünkü bu derste öğrenciler, bir yandan içinde yaşadıkları toplumun geçmişini ve bugünü öğrenirken, diğer yandan da diğer toplumlar hakkında bilgi edinirler. Böylesine kapsamlı bir içerik onlara, insanlığın yüzyıllardan beri oluşturduğu zengin ve kültürel deneyimi tanıma fırsatı sağlar (Öztürk ve Otluoğlu, 2002).

Bu noktada; Sosyal Bilgiler dersi ile bireylerin toplumsallaşması, içinde yaşadıkları toplumun sorunlarına duyarlı bireyler olarak yetişmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda etkili bir Sosyal Bilgiler eğitimi ancak toplumda yer alan tüm kaynakların

sistemli biçimde işe koşulması ile gerçekleştirilebilir (Deveci ve Ay, 2011). Sosyal bilgiler dersi ile kültürün keşişim alanı olan toplumsal yaşama katkı getirebilmek için sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde kültürel öğelerden yararlanması ve bu konuda araştırmalar yapılması önemli görülmektedir (Deveci, 2009).

Bu çalışma sayesinde öğretmen adaylarının mesleğe başladıklarında kullanacakları yerel, kültürel miras. Kullanılabilirliği ve derse katkısı hakkındaki görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Kültürel zenginliğimize, milli değerlerin korunmasına önem veren ve kültürel çeşitliliğe saygılı bir sosyal bilgiler öğretimi için bu çalışmanın faydalı olacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İlköğretim, Sosyal Bilgiler Öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini saptamaktır. Bu görüşlerin nasıl farklılaştıklarını belirlemektir. Bu amaca uygun olarak aşağıdaki sorular oluşturulmuştur:

1. Öğretmen adaylarının yerel, kültürel miras öğelerinin korunmasına ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Sosyal bilgiler öğretimi ile yerel, kültürel miras öğeleri arasındaki ilişki hakkında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
3. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin öğretmen adayı görüşleri nelerdir?
4. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri arasında bölümlerine göre nasıl farklılık oluşmaktadır?
5. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri arasında sınıfa göre nasıl farklılık oluşmaktadır?
6. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri arasında cinsiyete göre nasıl farklılık oluşmaktadır?
7. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri arasında ikamet olunan coğrafi bölgeye göre nasıl farklılık oluşmaktadır?
8. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri arasında aile gelirine göre nasıl farklılık oluşmaktadır?
9. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının; somut olmayan kültürel miras öğeleri hakkındaki açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar nelerdir?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıkları ele alınmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Çalışma yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşlerini belirleme amacına uygun olarak bu araştırmada nicel ve nitel

araştırma yöntemlerinin bir arada bulunduğu karma yöntem kullanılmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemler, araştırmacının araştırma sürecinde kendisinden veya araştırmanın doğasından kaynaklanabilecek yanlılıkları en aza indirmesine büyük katkılar sağlamakta ve yapılan araştırmanın niteliğini artırmaktadır. Vitale, Armenakis ve Feild (2008) göre karma yöntem yapılan bir çalışmada veri kaynaklarını çeşitlendirme, elde edilecek sonuçların daha geçerli olmasına olanak sağlamaktadır. Örneğin, bir yöntemden elde edilen sonuçlar, diğer yöntemi desteklemek ve açıklamak için kullanılabilir. Doğal olarak bu süreç araştırmacının elde ettiği verileri daha fazla detaylandırmasına olanak sağlayacaktır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma evreni Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2012-2013 öğretim yılı Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarıdır. Araştırma bu üniversitedeki sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarını evren olarak kabul etmektedir. Araştırmada örneklem 141 öğretmen adaydır. Sınıf öğretmeni adayları, Sosyal Bilgiler dersine girecek olan öğretmen adayları olarak çalışmaya dahil edilmiştir.

Örneklemdaki 141 öğrencinin; , % 46,8 oranla 66'sı sınıf ve % 53,2 oranla 75'i sosyal bilgiler öğretmen adaydır. Sınıflarına göre dağılımı; % 58,9 oranla 83'ü 1. sınıf, % 41,1 oranla 58'i 4. sınıf öğrencileridir. Cinsiyete göre dağılımı % 48,2 oranla 68'i kız , % 51,8 oranla 73'ü erkek öğrencidir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı üç bölümden oluşmuştur;

- İlk bölüm öğretmen adaylarının demografi bilgileri için anket soruları,

Cinsiyet, bölüm, sınıf, yetiştikleri bölge, aile geliri sorularından oluşmuştur.

- İkinci bölümde somut olmayan kültürel miras ile ilgili 5 açık uçlu bilgi ve görüş soruları,

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının; somut olmayan kültürel miras öğeleri hakkındaki bilgi ve görüşlerini saptamak için bu ölçme aracı oluşturulmuştur. Bu şekilde öğrencilerin görüşleri sınırlandırılmamış, somut olmayan yerel, kültürel miras öğelerine yönelik bilgi ve görüşleri sınırlanmıştır.

- Üçüncü bölüm ise 5'li likert tipi tutum ölçeğidir.

Öğretmen adaylarının yerel, kültürel miras öğelerinin korunmasına ilişkin görüşlerini (1), Sosyal bilgiler öğretimi ile yerel, kültürel miras öğeleri arasındaki ilişki (2) ve Sosyal bilgiler öğretiminde; yerel kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin görüşlerini belirlemek (3) için oluşturulan ifadeler bu bölümde yer almıştır. Belirlenmiş olan her bir alt boyutun güvenilirlik değerleri incelendiğinde birinci alt boyutun .75, ikinci alt boyutun .93 ve üçüncü alt boyutun .82 olduğu bulunmuştur. Ölçme aracındaki maddelerin toplam varyansın %

73'ünü açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçme aracının genel güvenilirlik değerinin .89 olduğu görülmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Tutum ölçeğinden elde edilen verilerin analizi ise SPSS 21. 0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşlerine ait veriler için frekans (f) ve yüzde (%) şeklinde değerler kullanılmıştır. Bulgular ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır. Yine öğretmen adayları görüşlerinde cinsiyet bağımsız değişkenine göre tutum farklılaşmasının nasıl olduğunu belirlemek için T-Testi. Bölüm bağımsız değişkenine göre tutum farklılaşmasının nasıl olduğunu belirlemek için de T-Testi analizi yapılmıştır. Sınıf bağımsız değişkenine göre tutum farklılaşmasının nasıl olduğunu belirlemek için Man Whitney -U testi kullanılmıştır. Gelir bağımsız değişkenine göre tutumlardaki farklılaşmanın nasıl olduğunu bulmak için ise Kruskal Wallis H-Testi yine yetiştikleri bölge bağımsız değişkenine göre tutumlardaki farklılaşmanın nasıl olduğunu bulmak için de Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının cevapladıkları açık uçlu soruların tamamı okunmuş, bulgular en çok yer verilen bilgi ve görüşler dikkate alınıp yorumlanmıştır. Bu bilgi ve görüşlerden alıntı yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde tablolarda, öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin oluşturulmuş tutum ölçeğindeki ifadelerle yönelik görüşlerini yansıtan bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Yerel, Kültürel Miras Öğelerine ve Bu Öğelerin Korunmasına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı Tutumları

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4 Benim için kültürel mirasın korunması ve yaşatılması çok gereklidir.	7	9.3	5	6.7	2	2.7	16	21.3	45	60.0
7 Yerel kültürel miras öğelerine yeterli derecede önem verildiğini düşünüyorum	13	17.3	30	40	25	33.3	5	6.7	2	2.7
9 Kültürel zenginliklerimiz korunmalı ve yaşatılmalıdır.	1	1.3	-	-	3	4.0	16	21.3	55	73.3
11 Öğretmenin yaşadığı çevrenin kültürel yapısından haberi olması gerekir.	1	1.3	-	-	1	1.3	21	28.0	52	69.3
12 Kültürel miras öğelerinin öğrenciler tarafından bilinmesi gerekir	7	9.3	3	4.0	3	4.0	16	21.3	46	61.3
15 Bana göre sosyal bilgiler dersinin yaşanılan çevre ile ilişkilendirilmesi gerekir	3	4.0	4	5.3	1	1.3	20	26.7	47	62.7
18 Ben eskiye bağlı olan ve eskiye ait şeylerden hoşlanan biriyim	9	12.0	5	6.7	11	14.7	22	29.3	28	37.3

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel kültürel miras öğelerine ve korunmasına yönelik tutumları içeren maddelere baktığımızda; sosyal bilgiler öğretmen adayları; yedi (7)

maddeden altı (6) tanesine "Kesinlikle Katılıyorum" demişlerdir. Diğer bir (1) maddeye ise "Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ancak bu madde olumsuz bir ifadeyi belirtmektedir. " Benim için kültürel mirasın korunması ve yaşatılması çok gereklidir" maddesine %60, "Kültürel zenginliklerimiz korunmalı ve yaşatılmalıdır" maddesine %73,3, " Öğretmenin yaşadığı çevrenin kültürel yapısından haberi olması gerekir" maddesine %69,3, " Kültürel miras öğelerinin öğrenciler tarafından bilinmesi gerekir" maddesine %61,3, " Bana göre sosyal bilgiler dersinin yaşanılan çevre ile ilişkilendirilmesi gerekir" maddesine %62,7, "Ben eskiye bağlı olan ve eskiye ait şeylerden hoşlanan biriyim" maddesine %37 oranında "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. " Yerel kültürel miras öğelerine yeterli derecede önem verildiğini düşünüyorum" maddesine % 40 oranıyla "Katılmıyorum" demişlerdir. Ancak bu madde olumsuz ifade olduğu için katılmıyorum demeleri yerel kültürel mirasa ve korunmasına ilişkin olumlu tutum içinde oldukları anlamına gelmektedir. Bu sonuçlara göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel kültürel mirasa ve mirasın korunmasına yönelik çok olumlu düşünceye sahip oldukları sonucu bulunmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Yerel, Kültürel Miras Öğelerine ve Bu Öğelerin Korunmasına İlişkin Sınıf Öğretmeni Adayı Tutumları

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4 Benim için kültürel mirasın korunması ve yaşatılması çok gereklidir.	5	7.6	4	6.1	1	1.5	19	28.8	37	56.1
7 Yerel kültürel miras öğelerine yeterli derecede önem verildiğini düşünüyorum	12	18.2	35	53.0	16	24.2	1	1.5	2	3.0
9 Kültürel zenginliklerimiz korunmalı ve yaşatılmalıdır.	1	1.5	-	-	1	1.5	21	31.8	43	65.2
11 Öğretmenin yaşadığı çevrenin kültürel yapısından haberi olması gerekir.	3	4.5	-	-	-	-	13	19.7	50	75.8
12 Kültürel miras öğelerinin öğrenciler tarafından bilinmesi gerekir	3	4.5	1	1.5	-	-	22	33.3	40	60.6
15 Bana göre sosyal bilgiler dersinin yaşanılan çevre ile ilişkilendirilmesi gerekir	2	3.0	1	1.5	2	3.0	24	36.4	37	56.1
18 Ben eskiye bağlı olan ve eskiye ait şeylerden hoşlanan biriyim	1	1.5	6	9.1	9	13.6	29	43.9	21	31.8

Sınıf öğretmeni adaylarının yerel kültürel miras öğelerine ve korunmasına yönelik tutumları içeren maddeleri incelediğimizde; sınıf öğretmeni adayları; yedi (7) maddeden beş (5) tanesine "Kesinlikle Katılıyorum" dedikleri görülmüştür. Katılmıyorum şeklinde sonuç çıkan madde olumsuz bir ifadeyi belirtmektedir. "Benim için kültürel mirasın korunması ve yaşatılması çok gereklidir" maddesine %56,1, "Kültürel zenginliklerimiz korunmalı ve yaşatılmalıdır" maddesine % 65,2, " Öğretmenin yaşadığı çevrenin kültürel yapısından haberi olması gerekir" maddesine % 75,8, "Kültürel miras öğelerinin öğrenciler tarafından bilinmesi gerekir" maddesine % 60,6, " Bana göre sosyal bilgiler dersinin yaşanılan çevre ile ilişkilendirilmesi gerekir" maddesine % 56,1 oranında kesinlikle katıldıklarını belirttikleri bulunmuştur. "Yerel kültürel miras öğelerine yeterli derecede önem verildiğini düşünüyorum" maddesine % 53 oranıyla "Katılmıyorum" demişlerdir. Ancak bu madde olumsuz ifade olduğu için katılmıyorum demeleri yerel kültürel mirasa ve korunmasına yönelik olumlu tutum içinde oldukları anlamına gelmektedir "Ben eskiye

bağlı olan ve eskiye ait şeylerden hoşlanan biriyim" maddesine % 37 oranla "Katılıyorum" şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu oranlara göre sınıf öğretmeni adaylarının yerel kültürel mirasa ve mirasın korunmasına yönelik çok olumlu tutum içinde oldukları sonucu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretimi İle Yerel, Kültürel Miras Öğeleri Arasındaki İlişki Hakkında Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2	-	-	1	1.3	4	5.3	34	45.3	36	48.0
10	1	1.3	4	5.3	21	28.0	29	38.7	20	26.7
16	4	5.3	2	2.7	19	25.5	35	46.7	15	20.0
17	1	1.3	1	1.3	18	24.0	27	36.3	28	37.3

Sosyal bilgiler öğretimi ile yerel kültürel miras öğeleri arasındaki ilişkilendirilmesine yönelik tutum ifadelerine verilen cevaplara baktığımızda, sosyal bilgiler öğretmen adayları; dört (4) maddeden bir (1) tanesine "Kesinlikle Katılıyorum" demişlerdir. Diğer üç maddeye ise "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. "Yerel, kültürel miras öğeleri ile sosyal bilgiler üniteleri arasında anlamlı bir ilişki kurulabilir" maddesine %48 oranında kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. "Somut olmayan kültürel miras öğeleri sosyal bilgiler öğretimiyle ilişkilendirilebilir." maddesine %38,7, "Dersin işlenişinde öğretim ilkelerinden yakından uzağa ilkesine önem veriyorum." maddesine % 46,7, "Yakından uzağa ilkesi gereği olarak çevremdeki bazı kültürel miras öğelerini ders içeriği ile ilişkilendirmem gerekir." maddesine % 36 oranında "Katılıyorum" şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu oranlara göre öğretmenlerin ilişki boyutunda kesinlikle katılmadıkları, ancak olumlu düşünceye sahip oldukları sonucu görülmüştür.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretimi İle Yerel, Kültürel Miras Öğeleri Arasındaki İlişki Hakkında Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2	1	1.5	2	3.0	6	9.0	33	0.50	24	36.4
10	1	1.5	6	9.0	14	21.2	31	47.0	14	21.2
16	-	-	4	6.0	14	21.2	27	40.9	21	31.8
17	1	1.5	2	3.0	4	6.0	31	47.0	28	42.4

Yerel, kültürel miras öğeleri ile sosyal bilgiler öğretimi arasındaki ilişkiye dair boyutta sınıf öğretmenleri adaylarının görüşlerine baktığımızda dört (4) maddenin tamamına "Katılıyorum" dedikleri görülmektedir; "Yerel, kültürel miras öğeleri ile sosyal bilgiler üniteleri arasında anlamlı ilişki kurulabilir" maddesine %50, "Somut olmayan yerel kültürel miras öğeleri sosyal bilgiler öğretimiyle ilişkilendirilebilir." maddesine %47, "Dersin işlenişinde öğretim ilkelerinden yakından uzağa ilkesine önem veriyorum" maddesine %40,9, "Yakından uzağa ilkesi gereği olarak çevremdeki bazı kültürel miras öğelerini ders içeriği ile ilişkilendirmem gerekir." maddesine %47 oranında "Katılıyorum" diyerek katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuca baktığımızda sınıf öğretmenleri adaylarının yerel kültürel miras ise sosyal bilgiler öğretimi arasındaki ilişki boyutuna kesinlikle katılmadıkları ancak olumlu düşünceye sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel, Kültürel Miras Öğelerinin Yararına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı Görüşleri

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması dersin işlenişine olumlu katkı yapar.	1	1.3	1	1.3	6	8.0	19	25.3	48	64.0
3 Öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için yerel kültürel miras öğeleri kullanılabilir.	3	4.0	1	1.3	7	9.3	28	37.3	36	48.0
5 Yerel kültürel miras öğelerini derste kullanmak dersi eğlenceli hale getirebilir.	1	1.3	1	1.3	8	10.7	30	40.0	35	46.7
6 Öğrencilerin derse olan ilgilerini çekmek için derste yaratıcı etkinlikler	1	1.3	-	-	1	1.3	23	30.7	50	66.7
8 Sosyal bilgiler dersi için yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması, yaratıcı etkinlikler oluşturmamı kolaylaştırır.	2	2.7	3	4.0	8	10.7	35	46.7	27	36.0
13 Derste kullanılan yaratıcı etkinlikler öğrencilerin konuya olan ilgisini artırır.	-	-	1	1.3	3	4.0	21	28.0	48	64.0
14 Yerel kültürel miras öğelerini sosyal bilgiler öğretiminde kullanmanın, dersin işlenişine	5	6.7	4	5.3	4	5.3	19	25.3	43	57.3
19 Derste konuya uygun yerel kültürel miras öğelerinden bahseder ya da kullanırsam öğrencilerin öğrenmesi daha kalıcı olur.	-	-	5	6.7	5	6.7	41	54.7	25	33.3
20 Ders konuları ile çevredeki kültürel yapının ilişkilendirilerek anlatılması konunun öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırır.	3	4.0	2	2.7	2	2.7	39	52.0	25	33.3

Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin tutum ifadelerini içeren maddelere yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerine baktığımızda; dokuz (9) maddenin altı (6)' sına "Kesinlikle Katılıyorum" dedikleri görülmektedir. Üç (3) maddede ise "Katılıyorum" demişlerdir. " Sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması dersin işlenişine olumlu katkı yapar." maddesine %64, " Öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için yerel kültürel miras öğeleri kullanılabilir." maddesine %48, "Yerel kültürel miras öğelerini derste kullanmak dersi eğlenceli hale getirebilir." maddesine % 46,7, "Öğrencilerin derse olan ilgilerini çekmek için derste

yaratıcı etkinlikler kullanılması gerekir." maddesine %66,7 " Derste kullanılan yaratıcı etkinlikler öğrencilerin konuya olan ilgisini artırır." maddesine %64, " Yerel kültürel miras öğelerini sosyal bilgiler öğretiminde kullanmanın, dersin işlenişine olumlu bir katkısı vardır." maddesine %57,3 oranında kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu boyutta geriye kalan üç maddeye baktığımızda; "Sosyal bilgiler dersi için yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması, yaratıcı etkinlikler oluşturmamı kolaylaştırır." maddesine % 46,7, "Derste konuya uygun yerel kültürel miras öğelerinden bahseder ya da kullanırsam öğrencilerin öğrenmesi daha kalıcı olur." maddesine %57,7, " Ders konuları ile çevredeki kültürel yapının ilişkilendirilerek anlatılması konunun öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırır." maddesine %52 oranında "Katılıyorum" şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonuca göre Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının bu boyutta, 12 maddeden 9' una kesinlikle katıldıklarını belirtmeleri üçüne de "Katılıyorum" demeleri, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretimine yararına yönelik çok olumlu düşünceye sahip oldukları sonucu bulunmuştur.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel, Kültürel Miras Öğelerinin Yararına İlişkin Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adayı Görüşleri

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması dersin işlenişine olumlu katkı yapar.	1	1.5	-	-	4	6.1	28	42.4	33	50.0
3 Öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için yerel kültürel miras öğeleri kullanılabilir.	1	1.5	2	3.0	2	3.0	31	47.0	30	45.5
5 Yerel kültürel miras öğelerini derste kullanmak dersi eğlenceli hale getirebilir.	1	1.5	1	1.5	4	6.1	29	43.9	31	47.0
6 Öğrencilerin derse olan ilgilerini çekmek için derste yaratıcı etkinlikler	1	1.5	-	-	4	6.1	16	24.2	45	68.2
8 Sosyal bilgiler dersi için yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması, yaratıcı etkinlikler oluşturmamı kolaylaştırır.	-	-	1	1.5	6	9.1	31	47.0	28	42.4
13 Derste kullanılan yaratıcı etkinlikler öğrencilerin konuya olan ilgisini artırır.	1	1.5	-	-	2	3.0	26	39.4	37	56.1
14 Yerel kültürel miras öğelerini sosyal bilgiler öğretiminde kullanmanın, dersin işlenişine	2	3.0	1	1.5	2	3.0	25	37.9	36	54.5
19 Derste konuya uygun yerel kültürel miras öğelerinden bahseder ya da kullanırsam öğrencilerin öğrenmesi daha kalıcı olur.	2	3.0	3	4.5	1	1.5	32	48.5	28	42.4
20 Ders konuları ile çevredeki kültürel yapının ilişkilendirilerek anlatılması konunun öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırır.	2	3.0	3	4.5	3	4.5	21	31.8	37	56.1

Sosyal Bilgiler Öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin boyutta, sınıf Öğretmeni adaylarının görüşlerine baktığımızda; dokuz (9) maddeden altı (6)'sına "Kesinlikle Katılıyorum" üç (3) madde ise "Katılıyorum" şeklinde olduğu görülmektedir. "Sosyal bilgiler öğretiminde yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması dersin işlenişine olumlu katkı yapar" maddesine %50, "Yerel kültürel miras öğelerini derste kullanmak dersi eğlenceli hale getirebilir." maddesine %47, " Öğrencilerin derse olan ilgilerini çekmek için derste yaratıcı etkinlikler kullanılması gerekir" maddesine %68,2, " Derste kullanılan

yaratıcı etkinlikler öğrencilerin konuya olan ilgisini artırır" maddesine ise %56,1, " Yerel kültürel miras öğelerini sosyal bilgiler öğretiminde kullanmanın, dersin işlenişine olumlu bir katkısı vardır." maddesine %54,5, " Ders konuları ile çevredeki kültürel yapının ilişkilendirilerek anlatılması konunun öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırır" maddesine %56,1 oranında kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Diğer üç (3) maddeye baktığımızda; "Öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için yerel kültürel miras öğeleri kullanılabilir" maddesine %47, " Sosyal bilgiler dersi için yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması, yaratıcı etkinlikler oluşturmamı kolaylaştırır" maddesine % 47, "Derste konuya uygun yerel kültürel miras öğelerinden bahseder ya da kullanırsam öğrencilerin öğrenmesi daha kalıcı olur" maddesine %48,5 oranında "Katılıyorum" olarak görüş belirtmişlerdir. Bu sonuca göre sınıf öğretmeni adaylarının 9 maddeden 6'sına kesinlikle katılmaları 3'üne "Katılıyorum" şeklinde görüş belirtmeleri, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde yararlı olacağına yönelik çok olumlu düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayı görüşlerinde; cinsiyet, , bölüm, sınıf, yetiştikleri bölgelere ve üniversite eğitimine kadarki aylık ortalama aile gelirlerine göre farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için tutum ölçeğine ait bulgular üzerinde t-Testi, U-Testi ve Kruskal - Wallis- H testleri ile analiz yapılmıştır. Bu analiz sonuçları aşağıda ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayı tutumlarının cinsiyete göre T-Testi sonuçlarına baktığımızda; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, öğretmen adaylarının; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılaşma göstermemektedir, $[t(73)=.361, p>0.1]$. Erkek öğrencilerin tutumları ($\bar{x}$ =4.1271), kadın öğrencilerin ise ($\bar{x}$ =4.1722) dir. Bu bulgu, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Sınıf Öğretmeni Adayı Tutumlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçlarını incelediğimizde, Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[t(64)=1.171, p>01]$. Erkek öğrencilerin tutumları ($\bar{x}$ =4.0960), kadın öğrencilerin ise ($\bar{x}$ =4.2585)'dir. Bu bulgu, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucu bulunmuştur.

Birinci (1.) sınıf öğretmeni adayı tutumlarında, bölüme göre T-Testi analiz sonuçlarına baktığımızda; Birinci (1.) Sınıf öğretmen adaylarının; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına yönelik tutumları bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[t(81)=.933, p>01]$. Birinci sınıf, Sınıf Öğretmeni adayı öğrencilerin tutumları ($\bar{x}$ =4.1595), birinci sınıf, Sosyal Bilgiler Öğretmeni adayı öğrencilerinin ise ($\bar{x}$ =4.0337)'dir. Bu bulgu; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin üniversite birinci sınıf öğretmen adaylarının tutumları ile bölümleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Öğretmen adayı tutumlarının, bölüme göre tutumlarının t-Testi analiz sonuçlarını incelediğimizde, öğretmen adaylarının; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma

göstermemektedir, [$t(139)=.598, p>0.01$]. Sınıf Öğretmeni adayı öğrencilerin tutumları ($\bar{x} = 4.1970$), Sosyal Bilgiler Öğretmen adayı öğrencilerin ise ($\bar{x} = 4.1433$) dür. Bu bulgu, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayları tutumları üzerinde bölüme göre anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının sınıfa (1. sınıf ile 4. sınıf) göre tutumları arasında farklılaşmanın nasıl olduğuna bakmak için yaptığımız Mann Whitney U- testi analiz sonuçlarına baktığımızda; 1. sınıftan 4. sınıfa kadar süren Sosyal Bilgiler öğretmenlik eğitiminin etkisine göre; 1. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur, [$U=438.00, p<.05$]. Sıra ortalamaları, dikkate alındığında da sosyal bilgiler öğretmenlik eğitimi bitirmek üzere olan 4. sınıfların, eğitimi daha yeni almaya başlamış 1. sınıflara göre olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu sosyal bilgiler öğretmen adaylarına uygulanan eğitimin, yerel kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin olumlu tutumları artırmada etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Sınıf Öğretmeni adaylarının sınıfa (1. sınıf ile 4. sınıf) göre tutumları arasında farklılaşmanın nasıl olduğuna bakmak için yaptığımız Mann Whitney U- testi analiz sonuçlarına baktığımızda ise 1. sınıftan 4. sınıfa kadar süren sınıf öğretmenliği eğitiminin etkisine göre; 1. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır, [$U=530.500, p>0.5$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında sınıf öğretmenliği eğitimi bitirmek üzere olan 4. sınıfların, eğitimi daha yeni almaya başlamış 1. sınıflara göre tutumlarının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan eğitimin, yerel kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Öğretmen adaylarının yetiştikleri bölgelerine göre tutumları arasında farklılaşmanın nasıl olduğuna bakmak için Kruskal Wallis H-testi ile analiz yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tutumlarında bölgelerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmemiştir, [$X^2 (sd=6, n=141) =5,952, p>0.5$]. Bu bulgu; öğretmen adaylarının yetiştiği bölgelere göre yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayı tutumları arasında belirgin düzeyde farklılaşma olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ancak yine de sonucu ayrıntılı inceleyip sıra ortalamalarını dikkate alarak baktığımızda ise en yüksek (76.82) ile Ege Bölgesi, Akdeniz (74.36), Marmara (73,81, İç Anadolu (71.50), Güneydoğu (63.70), Karadeniz (54.78) ve en düşük sıra ortalaması ise (51.92) ile Doğu Anadolu bölgesi olduğu görülmüştür. Bu da bölgelere göre tutumlar arası anlamlı düzeyde farklılaşma olmasa da sıra ortalamasına göre Ege Bölgesinde yetişen öğrencilerin olumlu tutumlarının diğer bölgelere göre daha yüksek olduğu sonucunu çıkarmıştır.

Üniversite eğitimine başlayana kadar aylık ortalama aile gelirlerine göre sosyal bilgiler öğretmen adayı tutumları arasında farklılaşmanın nasıl olduğuna bakmak için Kruskal Wallis H- testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tutumlarında aile gelirine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmemektedir, [$X^2 (sd=4, n=141) =6.350, p>0.5$]. Bu bulgu, öğretmen adaylarının üniversite eğitimine kadar aylık ortalama aile gelirlerinin, yerel kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayı tutumları üzerinde etkisi olmadığını göstermektedir. Ancak yine de sonucu ayrıntılı incelediğimizde; sıra ortalamalarına göre en yüksek (85.43) ile (1500-1999) aralığı daha sonra sırasıyla; (81.95) sıra ortalaması ile (2000-2499) aralığı, (69.08) ile (2500 ve üstü) aralığı, (67.56) ile (0-999) aralığıdır ve en düşük sıra ortalaması ise (62.56) ile (1000-1499) aralığı olduğu

görülmüştür. Yani sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin kullanımına ilişkin öğretmen adayları tutumları arasında üniversiteye başlayana kadar aylık ortalama aile gelirine göre anlamlı düzeyde farklılaşma olmasa da sıra ortalamalarına göre aile geliri (1500-1999) aralığı olan öğrencilerin olumlu düşüncesi en yüksek, (1000-1499) aralığını işaretleyenlerinse en düşük olumlu düşünceye sahip oldukları sonucu tespit edilmiştir.

Somut Olmayan Kültürel Mirasla İlgili Açık Uçlu Sorulara Verilen Cevapların Yorumlanması

Kültürel miras öğelerinden, somut olmayan yerel, kültürel miras öğeleri hakkında öğretmen adaylarının bilgi ve görüşlerini almak için oluşturulmuş açık uçlu sorulu anket formuna verilen yanıtlar analiz edilmiştir. Yanıtlar için sayısallaştırma ve istatistik işlemleri yapılmamıştır çünkü sorular yoruma açık bir şekilde sorulmuş ve esnek, sınırlandırılmamış bir şekilde cevap istenmiştir. Beş soruya verilen cevaplar ayrı ayrı incelenip, yorumlanarak analiz yapılmıştır. Analiz işlemi sonuçları yapılırken öğretmen adaylarının en çok yer verdikleri görüş ve bilgiler dikkate alınmış ve sonuç olarak yazılmıştır. Sorular ve verilen cevapların sırayla yorumlanması aşağıda verilmiştir.

1. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel sözlü gelenekler ve anlatımları kullanmak derse olumlu katkı yapar mı? Örnek veriniz. Bu açık uçluya çoğunluk olumlu yanıt vermiştir. Öğretmen adayları, yerel sözlü gelenekler ve anlatımları kullanmanın "*derse olumlu katkı sağlayacağı ve dersin işlenişini kolaylaştıracağı, yaratıcı etkinlikler yapmayı kolaylaştıracağı, konunun anlaşılmasını kolaylaştıracağı, dersi eğlenceli hale getireceği, somut örnekler vermenin çocukları öğrenme sürecine katacağı, ilgi ve dikkati çekeceği, öğrenmenin kalıcı olacağı*" temalı yanıtlara en çok yer vermişlerdir. Bu yanıtlar yorumlandığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel, sözlü gelenekler ve anlatımların kullanımına olumlu baktıkları görülmüştür. "*Tabii ki olumlu katkı yapar. Çünkü bu ülkedeki herkesin içinde geleneklere bağlılık duygusu vardır (Ö,14)*", "*Olumlu katkısı olur. Eskiden söylenmiş mani gibi eserler, bize o zamanın şartlarını gösterir ve öğrencilerin daha iyi kavraması sağlanır (Ö,35)*", "*Dersi, somutlaştırmak derse katkı sağlar. Öğrencinin ilgisini ve dikkatini çeker. Örneğin mani öğretirken bir mani okumak, sonra yazdırıp o maniyi ezberletmek (Ö,59)*", "*Yapar, örneğin geçmişle ilgili bilgiler, gelenekler, görenekler, o anki sosyal hayatın daha iyi tanınmasını sağlar (Ö,91)*", "*Kesinlikle Yapar dersin aktif geçmesini sağlar(Ö,113)*", "*Bence katkı sağlar öğrenci yaşadığı çevrenin kültürünü tanımalı ve ders günlük yaşamdan örnekler verilecek etkin hale getirilmeli (Ö,127)*", "*Sosyal Bilgiler sosyal çevreden, sosyal insanlardan oluştuğu için yaşamla özdeşleştirerek daha kolay anlaşılmasını, uygulanmasını daha rahat olmasını sağlar (Ö,140)*".

2. Sosyal bilgiler öğretiminde yerel bir gösteri sanatını kullanarak nasıl bir etkinlik tasarladınız?

Bu açık uçlu soruya öğretmen adaylarının verdiği yanıtları incelediğimizde; "**halk oyunları başta olmak üzere, karagöz, meddah, ortaoyunu, yöresel oyunlar, yöreye ait konuşma tarzı, ozan ya da aşık atışması**" temalı etkinliklere yer vermişlerdir. "*Öğrencilere o yörenin folklorik değerleriyle ilgili bir oyun oynatılabilir ya da yörenin kültürünü, insanlarını, konuşma tarzını yansıtan bir drama etkinliği planlanabilir (Ö,8)*", "*Meddah, orta oyunu halk oyunları aşıkların atışmaları o toplumun yapısını, yaşadığımız çevreyi algılamamızı, kültürel öğelerini bilmemize yardımcı olur(Ö,19)*", "*Öğrencileri halk oyunlarının yapıldığı bir gösteriye götürürüm. Haricen araştırma ödevi verip ardından*

değerlendirme adına drama yaptırırım (Ö,26)", " Mesela yaşanan, yöreye ait bir folkloru sınıfta kullanarak etkinlik tasarlardım. Örneğin Ege yöresine ait ve efelerin oyunu olarak bilinen 'ZEYBEK' oyununu sınıfta oynattırırım ve oluşacak kazanımları verirdim (Ö,48)", " Mesela Hacivat Karagöz ağzından dersi anlatabilir ya da Keloğlan masallarından kareler sunarak (Ö,85)", "Tarih bilincini geliştirmek için orta oyun kullanırdım, hazırladığım diyaloglar tarih ağırlıklı ve bilgilendirici konularla (Ö,108)", "Meddah geleneği kullanarak, tarihi olay ve karakterler eğlendirici ve eğitici bir şekilde anlatılabilir (Ö,114)", "Kültür ve miras ünitesini işlerken özellikle bir yerel gösterinin öğrenciler tarafından hazırlıklı oynatılması kalıcılığı sağlamada etkindir, güdüleyici olacaktır (Ö,132)", "Ozanların atışmasını kullanırdım (Ö,138)".

Öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlardan seçilen bu örnekler göstermektedir ki öğretmen adayları, halkoyunları başta olmak üzere yerel, gösteri sanatlarını derste kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu yerel, gösteri sanatları ile etkinlik tasarlamaya olumlu bakmaktadır.

3. Toplumsal uygulamalar, geleneksel ritüeller, şölenlerin sosyal bilgiler öğretimindeki yeri sizce nedir? Kısaca açıklayınız. Bu açık uçlu soruya öğretmen adaylarının tamamına yakını, toplumsal uygulamalar, geleneksel ritüeller, şölenlerin sosyal bilgiler öğretimindeki yerine ilişkin soruyu olumlu cevaplamış ve yorumlamışlardır. Yani sosyal bilgiler öğretiminde bu uygulamaların kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. *"Toplumsal kuralların öğrencilere benimsetilmesi kolaylaşır ve öğrencinin topluma uyumu kolaylaşır kısaca sosyalleşmesi sağlanır (Ö,6)", "Sosyal Bilgiler bir hayat dersidir. İnsanın yaşadığı çevreye daha farklı bakmasını sağlar. Böyle ritüellerin gereksizliği düşüncesi yerine bunların toplumu nasıl bir arada tuttuğunu görmemiz gerekir (Ö,27)", "Sosyal Bilgiler içinde yaşadığımız kültürde önemli bir yer tutar. Eğitimin bir amacı da kültürün devamını sağlamak, topluma uygun bireyler yetiştirmektir. Onun için geleneksel oyunlar ilgi uyandırıcı ve eğitse olabilir (Ö,72)", "Bu uygulamalar, nasıl ki bir binayı güzel gösteren siva ve boyasıysa Sosyal Bilgileri süs ve estetik yönüdür (Ö,81)", "Sosyal Bilgiler insan faaliyeti olan tüm etkinlik faaliyetlerini ve ürünlerini inceler ve bunlarla ilişkilidir. Bu sebeple bunlar bulunmalıdır (Ö,131)".* Bu örnek yorumların da gösterdiği gibi açık uçlu soruyu yanıtlayan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çoğunluğu, toplumsal uygulama, ritüeller ve şölenlerin derste kullanılması gerektiğini düşünmektedirler.

4. Sizce öğrencilerin derse olan dikkatini çekmek için yerel el sanatları ürünlerini kullanmak başarıyı nasıl etkiler? Siz olsaydınız el sanatlarından sosyal bilgiler öğretiminde nasıl faydalanırdınız, örnek veriniz. Bu açık uçlu soruya öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlar incelendiğinde; öğretmen adaylarının çoğunluğu yerel el sanatları ürünlerini derste kullanmayı düşündükleri ve olumlu baktıkları görülmüştür. *"Öğrencinin ilgisini, dikkatini toplayacağı için olumlu bir katkısı olacaktır (Ö,9)", "Halı dokuma mesela bazı bölgelerin halıları ünlü, bu bölgeler anlatılırken örnek olarak bu halıların fotoğrafları anlatılabilir, gösterilebilir (Ö,51)", "Bir toplumun kültürel yapısı ve birikimi içinde el sanatları da yer almaktadır. El sanatlarında o toplumun tarihi, coğrafik, kültürel ve ekonomik yaşantıların izlerini görmekteyiz. Sosyal Bilgilerde Kültürel Miras ve Aktarımı konularında yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirme aşamasında el sanatları kullanılabilir (Ö, 63)", "Bir dersin giriş etkinliği olarak kullanılabilir, el sanatları özellikle kültür ve miras öğrenme alanında iyi bir materyal olarak kullanılabilir (Ö,72)", "Zaten ders işlemede görsel materyallerin ders işlemede öğrenciler üzerinde dikkati artırır ve etkin katılım sağlamaya yarar. Ayrıca kendi bölgelerinde el sanatları,görselleri kullanmak daha da dikkati çeker ve güdülemeyi sağlar (Ö,121)".* Bu örnek yorumlarda da

görüldüğü üzere öğretmen adayları el sanatlarını derste kullanmayı ve öğrenci başarısına olumlu katkı yapacağını düşünmektedirler.

5. Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir, halk kültüründeki doğa ve evrenle ilgili uygulamalara örnek veriniz. Bu açık uçlu soruda Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çoğunluğu cevapsız bırakmışlar ya da alakasız yanıtlamıştır. Bu da sosyal bilgiler dersi öğretmen adaylarının çoğunluğunun, UNESCO'nun belirlemiş olduğu somut olmayan kültürel miras ögesi olan doğa ve evren ile ilgili uygulamalar hakkında bilgi ve fikir sahibi olmadıklarını ortaya çıkarmıştır. *"Tarım alanında yapılan bölgesel faaliyetler (Ö,6)", "Geleneksel halk kültüründe, her şeyin bir nedeni vardır. Mesela bizim orda gün çok kızsırsa yağış yağar diyorlar (Ö,51)", "Yörük hayatından örnekler sunarak bunu doğa ile arasındaki ilişkiye yer verilebilir (Ö,83)" "Nevruz bayramı olabilir. Baharı müjdeliyor. Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilir. Öğrencilerle bu bayramla kutlanabilir (Ö,86)", "Bölgemizi tanıyalım ünitesindeki; yerel kıyafetleri kullanarak kültürel çeşitlilikle doğa arasındaki ilişkiyi vurgularım (Ö,104)", "Yağmurun yağması bereket olarak algılanmaktadır (Ö,123)", "Yağmur duası (Ö,138)", "Mesela nazar ve benzeri uygulamaya alınabilir (Ö, 141)".* Bu örnek cevapları veren öğretmen adayları için doğa ve evrenle ilgili uygulamaların ne olduğu hakkında fikir sahibi oldukları ve öğretimde kullanabilecekleri sonucu tespit edilmiştir.

4. Tartışma

Öğretmen adaylarının yerel, kültürel miras öğelerine ve bu öğelerin korunmasına ilişkin öğretmen adayı tutumlarını belirlemek için oluşturulmuş yedi (7) tutum ifadesine ait bulguları incelediğimizde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu kültürel mirasa ve korunmasına olumlu bakmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu yedi (7) tutum ifadesinden altı (6)'sına "kesinlikle katılıyorum" demeleri ve kültürel mirasa ve korunmasına karşı olumsuz tutum içeren maddeye ise "katılmıyorum" demeleri; kültürel mirasa ve korunmasına çok olumlu düşünceyle baktıklarını göstermiştir. Yine bir sosyal bilgiler dersi öğretmen adayı olan sınıf öğretmeni adayları ise oluşturulan bu yedi (7) tutum ifadesinden beş (5)'ine "Kesinlikle Katılıyorum", geri kalan bir ifadeye "katılıyorum", kültürel mirasa yönelik olumsuz ifadeye ise "Katılmıyorum" demiş olmaları, sınıf öğretmeni adaylarının da kültürel mirasa ve korunmasına yönelik düşüncelerinin son derece olumlu olduğunu açığa çıkarmıştır. Ortaya çıkan bu bulguyu, Artun (2004)'ün; kültürünü korumayan, gençlere aktarmayan milletler yabancı kültürlerin etkisiyle yok olurlar, düşüncesiyle değerlendirirsek öğretmen adaylarının kültürel mirasa karşı olumlu tutumları, kültürel zenginliğimizin korunması ve kültürel yozlaşmaya engel olunması açısından son derece yararlı olacağı düşünülebilir.

Sosyal bilgiler öğretimi ile yerel, kültürel miras öğeleri arasındaki ilişki hakkında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tutumlarını belirlemek için 4 tutum ifadesi oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının bu dört (4) maddeden bir (1)'ine "kesinlikle katılıyorum" geri kalan üç (3) maddeye ise "katılıyorum" şeklinde görüş belirtmeleri; sosyal bilgiler öğretimi ile yerel, kültürel mirasın ilişkilendirilmesine kesin olarak katılmadıkları ancak bu konuda düşüncelerinin gayet olumlu olduğunu söyleyebiliriz. Sınıf öğretmeni adaylarının sonucuna ait bulguya baktığımızda ise tamamı "katılıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Bu da sosyal bilgiler öğretmen adayları gibi kesinlikle katılmadıklarını ancak bu konuda olumlu tutum içinde olduklarını göstermiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları kültürel mirasın dersle ilişkilendirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu bulgu, Sertkaya'nın (2010) sosyal bilgiler dersi öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirmeye yönelik yaptığı çalışmasında yer alan; Sosyal Bilgiler dersi ile öğrencilerin; değişim ve gelişimi takip ederek ayak uydurabilme, dünyayı, yurdu ve çevreyi tanımak için bilgi birikiminden faydalanabilme; kültürünü tanıma, koruma ve geliştirme gibi tutum ve davranışların öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilmesi amaçlanır, düşüncesi ile örtüşmüştür.

Sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin öğretmen adayı görüşlerini belirlemek için oluşturulmuş dokuz (9) maddeden altı (6)'sına "kesinlikle katılıyorum" 3'üne ise "katılıyorum" diyen sosyal bilgiler öğretmen adayları, düşüncelerinin olumlu olduğunu göstermişlerdir. Yine sınıf öğretmeni adaylarının bu dokuz (9) maddeden altı (6)'sına kesinlikle katıldıkları üç (3)'üne ise "katılıyorum" demeleri; sosyal bilgiler dersi öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğelerinin yararlı olacağı yönde çok olumlu düşünceye sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır. Sosyal Bilgiler Öğretmen adayları, kültürel miras öğelerinin yararına ilişkin maddelerden biri olan "Sosyal bilgiler dersi için yerel kültürel miras öğelerinin kullanılması, yaratıcı etkinlikler oluşturmamı kolaylaştırır." maddesine % 46,7 "katılıyorum" dedikleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adayları da aynı maddeye % 47, "katılıyorum" demişlerdir. İkisini ele alıp sosyal bilgiler dersi öğretmen adayları olarak incelendiğinde bu konudaki tutumları çok olumlu olmadığı görülmüştür. 2005 MEB Sosyal Bilgiler Programı vizyonunda şu ifadeler yer almaktadır; yaratıcılık becerisinin gelişmesinde kişisel özelliklerin payı olsa da, öğrencilerin bu becerilerinin gerilemesi ya da geliştirilmesi büyük oranda çevresel yaklaşımlara bağlıdır. Genel olarak eğitim öğretim faaliyetlerinin yaratıcı düşünmeyi desteklememesi bu becerinin giderek zayıflamasına neden olabilmekte, destekleyici tutumlar ise tüm öğrencilerde bu becerinin belli bir düzey üstünde gelişmesine yardımcı olmaktadır. Bu anlamda öğretmen ve okul yönetimine önemli sorumluluklar düşmektedir (MEB, 2005). Yani sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı etkinliklerin yapılabilmesi için çevre ile etkileşim olmalıdır dolayısı ile çevreye ait kültürel öğelerin öğretim sürecine dahil olması gerekir.

Öğretmen adaylarının tutumları üzerinde cinsiyet, bölüm, sınıf, aile geliri gibi bağımsız değişkenlerin de etkisi incelenmiş. Bu bağımsız değişkenlerin farklılaşmaya etkisinin nasıl olduğu öğrenilmek istenmiştir. Yapılan tutum ölçeği testi sonuçlarına ait bulgularda, öğrencilerin yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin görüşleri üzerinde sınıf bağımsız değişkeni hariç, bu bağımsız değişkenlerin anlamlı bir farklılaşma göstermediğini ortaya çıkarmıştır. İstisna olarak, bu bağımsız değişkenlerden sınıf değişkeninin ancak sosyal bilgiler öğretmen adayları üzerinde anlamlı bir etki gösterdiği ortaya çıkmıştır. Birinci sınıf ve dördüncü sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tutumları incelendiğinde; son sınıf öğrencilerinin tutumlarının olumlu yönde geliştiğini göstermiştir. Bu farklılaşma sınıf öğretmenliğinde ise görülmemiştir. Yani sınıf öğretmenliği öğrencilerinin birinci ve dördüncü sınıf tutumları arasında belirgin farklılık olmamış, tutumlarında olumlu yönde gelişme olmamıştır. Bu da Sosyal Bilgiler Öğretmenlik eğitiminin yerel, kültürel mirasın kullanımına ilişkin olumlu tutumu artırdığı, sınıf öğretmenliği eğitiminin ise bir değişme sağlamadığı şeklinde yorumlanmıştır.

Açık uçlu sorularda öğrencilerin somut olmayan kültürel miras öğelerinin derste kullanımına yönelik bilgi ve fikirleri yoklanmıştır. Bu sorulara verilen yanıtlar ayrı ayrı yorumlanmıştır. Yorumlama yapılırken en çok yer verilen görüş ve bilgileri dikkate alınmıştır. "Sosyal bilgiler öğretiminde yerel sözlü gelenekler ve anlatımları kullanmak

derse olumlu katkı yapar mı? Örnek veriniz." sorusuna verilen yanıtların incelenmesi sonucu öğretmen adaylarının yerel sözlü gelenekleri derste kullanmaya olumlu baktıkları ortaya çıkmıştır. Görüşleri olumludur fakat örnek vermede sıkıntı çekmişlerdir. Büyük çoğunluğu kullanılabilir yerel sözlü gelenekler hakkında mani örneğini vermiştir.

İkinci soruya: *"Sosyal bilgiler öğretiminde yerel bir gösteri sanatını kullanarak nasıl bir etkinlik tasarladınız? "* öğretmen adayları yaratıcı etkinlik örnekleri vermiştir. Halk oyunları ile dersi işleme planı en çok verilen örnek olmuştur.. Karagöz - Hacivat'ı ve orta oyununu tarih öğretiminde kullanma, yöreye ait konuşma tarzı ile ya da aşık atışması ile sosyal bilgiler öğretimi örneklerden bazılarıdır. Örneklerden biri: *"Meddah geleneği kullanarak, tarihi olay ve karakterler eğlendirici ve eğitici bir şekilde anlatılabilir."* bu örnek de de görüldüğü gibi genel sonuca bakacak olursak öğretmen adayları sosyal bilgiler öğretiminde kültürel miras öğesi olan gösteri sanatlarını derslerinde kullanmak istemekte ve dersin işlenişine olumlu katkı yapacağı şeklinde görüş belirtmektedirler. Ulusoy (2009)'un İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kültür ve miras öğrenme alanının işlenişine ilgili görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik yaptığı çalışmada; kültür ve mirasımızı yansıtan çeşitli görsel unsurlardan faydalanılarak etkinlikler yaptırılmalıdır. Öğrencilerin yerelden genele kültürel değerlerini öğrenmeleri sağlanmalıdır, şeklinde ortaya çıkardığı görüşü, öğretmen adaylarının kültürel miras öğelerini derste kullanmaya dair olumlu görüşleriyle örtüşmektedir.

*Öğretmen adayları üçüncü soruya :"*Toplumsal uygulamalar, geleneksel ritüeller, şölenlerin sosyal bilgiler öğretimindeki yeri sizce nedir? Kısaca açıklayınız" verdikleri yanıtlara baktığımızda genel olarak sosyal bilgilerin hayata, çevreye bağlı bir ders olduğu içinde yaşadığımız kültürden ayrılamayacağı temalı görüşler belirttikleri söylenebilir. Bu ritüeller, uygulamalar ve şölenlerin kullanılmasına olumlu bakmışlardır. Kültürel miras, arkeolojik, tarihsel, geleneksel mimari veya paleontolojik değer özellikleri olan maddi miras öğeleri olabileceği gibi somut olmayan dil, din, müzik ve dans, sözlü tarih, gelenekler, geleneksel sanatları da içerebilir. Kültürel miras bireyin, topluluk ya da toplumun geçmişini, değer verdiklerini ve korumak istediği yönlerini gelecek nesillere aktarır (Harvey, 2011). Geleneksel ritüel, şölenler ve toplumsal uygulamalar kültürel mirasın parçasıdır. Öğretmen adaylarının sosyal bilgilerin çevreye bağlı, kültürden ayrılamayacağı temalı görüşlerini dikkate alırsak bu öğeler sosyal bilgiler öğretiminde önemli yere sahiptir.

Dördüncü soruya: *" Sizce öğrencilerin derse olan dikkatini çekmek için yerel el sanatları ürünlerini kullanmak başarıyı nasıl etkiler? Siz olsaydınız el sanatlarından sosyal bilgiler öğretiminde nasıl faydalanırdınız, örnek veriniz."* verilen cevaplarda en çok el sanatlarının 'derse girişte kullanılabilirliği', 'dikkat çekme için yararlı olacağı', 'somutlaştırma ile öğrenmede kalıcılığı artıracağı' temalı görüşler belirttikleri söylenebilir. Deveci (2009)'nin ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasındaki; öğrencilerin geçmişteki toplumsal yaşama ilişkin görüş geliştirmesini sağlamak amacıyla, müze bulunmayan yerleşim birimlerinde günümüzde kullanılmayan eski eşyalar okullarda toplanarak sergilenebilir, şeklindeki önerisi kültürel miras öğesi el sanatlarının sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasını vurgulamaktadır.

Beşinci soruya: *" Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilir, halk kültüründeki doğa ve evrenle ilgili uygulamalara örnek veriniz."* verilen yanıtları incelediğimizde; 'yağmur duası' başta olmak üzere ' nevrüz', 'bölgesel tarım uygulamaları', 'doğaya bakarak hava tahmini ile ilgili bilgiler' gibi örnekler vermişlerdir. Bu soruyu öğretmen adaylarının çoğunluğu boş

bırakmıştır. Bu da göstermektedir ki UNESCO (2003)'da tanımlanmış olan doğa ve evrenle ilgili uygulamalar hakkında öğretmen adaylarının yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür.

Sonuç olarak; yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına ilişkin öğretmen adayları görüşleri son derece olumludur. Öğretmen adayları bu miras öğelerinin derste kullanılmasının sosyal bilgiler öğretimine yarar sağlayacağını düşünmektedirler. Derste bu öğelerin kullanılmasının öğrencilerin ilgisini çekeceği, yaratıcı etkinlikler tasarlamasını kolaylaştıracağına yönelik tutumlar olumludur.

Sosyal Bilgiler programında “Kültür ve Miras” öğrenme alanı Sosyal Bilgiler dersinde kültür ile ilgili etkinlikler düzenlenmesini zorunlu duruma getirmiştir. Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarına ve program kazanımlarına ulaşmak için Sosyal Bilgiler dersinde kültürel öğelerden yararlanılmalıdır (Sertkaya, 2010). Öğretmen adayları görüşlerinin tamamı dikkate alındığında genel olarak; sosyal bilgiler öğretiminde yerel, kültürel miras öğeleri önemli bir yere sahiptir ve bu öğelerin kullanılması öğretime yarar sağlayacak, bu yararın yanında aktarılması gereken miras öğelerimizden gelecek kuşaklar haberdar olacaktır. Bu miras öğelerinin öğrencilerin ilgisini çekeceği düşünülmektedir. Öğrencilerin aktif, yaratıcı, kalıcı, verimli öğrenmesi ve eğlenceli bir sosyal bilgiler dersi için yerel, kültürel miras öğelerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Akdağ, H. (2009). Sosyal Bilgiler öğretim programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Konya İli Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 1-14.
- Aksoy A. ve Ünsal D. (Eds.). (2012). *Kültürel miras yönetimi* (1th ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Artun, E. (2004). *Köy seyirlik oyunları kültürel mirasının müzelenmesi*. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Gazi Üniversitesi THBMER, Ankara, 4-6 Mart.
- Artun, E.. (2004). *Halk kültüründe değişimin topluma etkisi ve sonuçları*. Halk Kültüründe Değişim Uluslararası Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Kocaeli Üniversitesi, İstanbul, 17 – 18 – 19 Aralık.
- Aygün, M. (2011). Kültürel mirası korumada katılımcılık. *Vakıflar Dergisi*, 35, 191-213.
- Deveci, H. & Selanik, T. (2011). Sosyal Bilgiler dersinde yerel toplum çalışmalarından yararlanma: Bir eylem araştırması. *Journal of Social Studies Education Research*, 2(1), 83-115.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler dersinde kültürden yararlanma: Öğretmen adaylarının kültür portfolyolarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (28), 1-19. Retrieved January 18, 2013 (de indirildi) from World Wide Web: <http://asosindex.com/article-search?command=search&keyword=Sosyal+Bilgiler>
- Harvey, B. (2011). *Cultural heritage management guidance*. Retrieved February 21, 2013 (de indirildi) from the World Wide Web: http://www.riotinto.com/documents/Cultural_heritage_management_guidance_2011_2014.pdf
- Güvenç, B. (2003). *İnsan ve kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- MEB (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı*. Retrieved February 10, 2013 (de indirildi) from the World Wide Web: <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/>
- Mindivanlı, E., Küçük, B., Aktaş, E. (2012). Sosyal Bilgiler dersinde değer aktarımında atasözleri ve deyimlerin kullanımı. *Journal of Research in Education and Teaching*, 1(3), 93-101.
- Özdoğan, M. (2001). *Türk arkeolojisinin sorunları ve koruma politikaları*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

- Öztürk, C. & Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şahin, D. İ. (2010). *Yerel kültür mirasının dijitalleştirilmesi ve halk kütüphaneleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sertkaya, B. K. (2010). *İlköğretim ikinci kademe Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Smith, L. M. & Campbell, J. R. (2012). The recognition of cultural bias in researching those labelled gifted: An overdue perspective. *The World Council for Gifted and Talented Children Refereed Journal*. 27 (1), 55-63.
- Taylor, K. (2004). Cultural heritage management: A possible role for charters and principles in Asia. *International Journal of Heritage Studies*, 10(5), 417-433.
- Ulusoy, K. (2009). Sosyal Bilgiler dersi kültür ve miras öğrenme alanının işlenişinin 4. ve 5. sınıf öğrencileri tarafından değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 18. Retrieved February 12, 2013 (de indirildi) from the World Wide Web: <http://akademikbakis.org/18/11sosyal.pdf>
- UNESCO (2003). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi. Retrieved January 4, 2013 (de indirildi) from the World Wide Web: www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-TR-PDF.pdf.
- Ünlü, İ. (2012). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kültür algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 77-92.
- Vitale, D.C.; Armenakis, A.A. ve Feild, H.S. (2008). Integrating qualitative and quantitative methods for organizational diagnosis. *Journal of Mixed Methods Research*, 2(1), 87- 105.